

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Kannebäcksskolan i Göteborgs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **8 oktober 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa den påtalade bristen samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för åtgärderna i beslutet om föreläggande.

Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten (påtalad brist) samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan under rubriken Motivering till föreläggande.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Skolinspektionen har i detta beslut satt tidsfristen, inom vilken åtgärderna ska vidtas, med hänsyn till rådande omständigheter.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende arbetet med särskilt stöd i 3 kapitlet skollagen.

Åtgärder

- Se till att rektorn genom informationsinsatser till lärare och annan skolpersonal klargöra skyldigheten att anmäla till rektorn om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås trots att stöd har getts i form av extra anpassningar eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (2 kap. 34 § andra stycket och 3 kap. 7 §

skollagen; Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [2010:37], nedan Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)

- Se till att rektorn, beträffande varje elev som inte nått de kunskapskrav som minst ska uppnås vid slutet på höstterminen 2020, trots att stöd getts i form av extra anpassningar, skyndsamt ser till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Efter att utredningen är gjord, ska rektorn eller den personal som rektorn delegerat ansvaret till, ta ställning till om eleven ska ges särskilt stöd. (3 kap. 7 § skollagen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)
- Se till att rektorn säkerställer att lärare, minst en gång per termin, gör genomgångar av samtliga elever för att uppmärksamma/identifiera elever som befaras inte kommer att nå de kunskapskrav som minsta ska uppnås trots att de getts stöd i form av extra anpassningar, elever som det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga för, samt elever som uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. (3 kap. 7 § och 10 kap. 12 § skollagen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)
- Se till att rektorn säkerställer att, beträffande varje elev som har identifierats enligt ovan, elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Efter att utredningen är gjord, ska rektorn eller den personal som rektorn delegerat ansvaret till, ta ställning till om eleven ska ges särskilt stöd. Om en utredning visar att en elev inte behöver särskilt stöd ska detta dokumenteras i ett beslut om att åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Om utredningen visar att en elev behöver särskilt stöd ska detta dokumenteras i ett åtgärdsprogram. (3 kap. 7 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Motivering till föreläggande

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Kannebäcksskolan F-6 Tremastarens arbete med särskilt stöd. Tillsynen visar att det finns många elever vid skolenheten som inte når kunskapskraven i ett eller flera ämnen trots stöd i form av extra anpassningar och att skolans rutiner avseende arbetet med särskilt stöd brister. Det sistnämnda får till följd att elevers behov av särskilt stöd inte alltid anmäls och att elever därför inte utreds skyndsamt när det visar sig att de extra anpassningarna som görs för eleverna inte är tillräckliga för att eleverna ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det innebär också att åtgärdsprogram, där elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas ska framgå, därmed inte heller upprättas för alla elever som kan vara i behov av särskilt stöd. Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns elever som under flera terminer inte nått kunskapskraven i ett eller flera ämnen. Eleverna har fortsatt att ges extra anpassningar trots att anpassningarna inte lett till att eleven nått kunskapskraven och utan att någon anmälan till rektorn har gjorts och en utredning initierats. Av utredningen framgår också att skolenheten saknar tydliga rutiner som är kända för personalen, att lärare och annan skolpersonal ska anmäla till rektorn om en elev befaras inte nå kunskapskraven trots att insatser i form av extra anpassningar

genomförts. Om en elevs behov av särskilt stöd inte anmäls och utreds skyndsamt, riskerar eleven att helt eller i vart fall under en viss tid bli utan det särskilda stöd som eleven har behov av och rätt till enligt skollagen. Utan en utredning är det också svårt för rektorn och andra ansvariga vid skolenheten att veta att insatser som sätts in är adekvata och motsvarar elevens behov och därmed hjälper eleven. Det finns således en uppenbar risk att elever, efter att extra anpassningar visat sig inte var ett tillräckligt stöd, inte ges stöd på det sätt eller i den omfattning som de har behov av.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektor. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisat andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalen ska grunda sig på utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingssamtalen ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 § skollagen (10 kap. 12 § skollagen).

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att personalen vid skolenheterna ges möjlighet till kompetensutveckling och att lärare och annan skolpersonal vid skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Av läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Rektorn har också, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens utredning

Av Skolinspektionens utredning framkommer att skolsituationen för elever som inte nått kunskapskraven i ett eller flera ämnen under en eller flera terminer inte alltid anmälts till rektorn och där utredningar om särskilt stöd inte initierats.

Skolinspektionen har inför tillsynen begärt information från rektor om vilka elever i årskurs 2-6 som under höst- och vårterminen 2020 inte uppnått kunskapskraven i ett eller flera ämnen. Skolinspektionen har även begärt in en förteckning över de elever som vid tidpunkten för tillsynen har extra anpassningar, vilka av dessa elever som är anmälda till rektorn och när anmälan skedde, samt för vilka av dessa elever det fattats beslut om åtgärdsprogram. Av dokumentationen framgår att 43 elever i årskurs 2-6 inte uppnådde kunskapskraven i ett eller flera ämnen under vår- och/eller höstterminen 2020. Dokumentationen visar vidare att flertalet av dessa elever, vid tidpunkten för tillsynen, hade extra anpassningar i de ämnen de uppgetts inte ha nått kunskapskraven. Av den inskickade dokumentationen framgår vidare att av de 43 elever som inte nådde kunskapskraven i ett eller flera ämnen under 2020 är det endast 11 elever som anmälts till rektor varav 6 av dessa elever har beslut om åtgärdsprogram och för resterande 5 anmälda elever pågår utredningar om särskilt stöd. Representanter för elevhälsan och rektor bekräftar i intervju att skolsituationen för de övriga elever, som inte uppnått kunskapskraven i ett eller flera ämnen, inte anmälts till rektor. Enligt rektor är det, för elever i nuvarande årskurs 6 som under vår- och höstterminen 2020 inte nådde kunskapskraven, på grund av stor personalomsättning som just dessa elever inte har uppmärksamats i tid.

Av intervjuer med lärare och rektor framkommer att det saknas tydliga rutiner kring anmälan till rektor och utredning av särskilt stöd avseende de elever som inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Representanter för elevhälsan anger att skolan inte har en formell process för hur lärarna ska anmäla till rektor om en elev befaras inte nå kunskapskraven, utan att det oftast sker genom att specialpedagogen fångar upp signalen vid samtal med lärarna och sedan för det vidare till rektor. Ett arbete kring detta pågår men det saknas i nuläget en tydlig rutin säger elevhälsans representanter. I intervju med lärare framhåller vissa lärare att skolan tidigare haft en rutin för arbetet med i elever i behov av stöd, men att den processen inte fungerar då de upplever att lärarnas anmälningar skickas fram och tillbaka mellan elevhälsan och lärarna, utan att beslut fattas om att utreda elevers behov av stöd. Andra lärare anger i intervju att de upplever att skolan under innevarande läsår fått tydligare rutiner för arbetet med elever i behov av stöd och att det fungerar bättre nu jämfört med tidigare. Av intervju med rektor framgår att det påbörjats ett arbete för att utveckla processen med avstämningar gällande elevernas kunskapsresultat för att på ett tidigt stadium identifiera elever som inte når kunskapskraven. Representanter för elevhälsan uppger att arbetet som pågår kring detta går ut på att skapa förutsättningar för en mer öppen dialog och ett närmare samarbete mellan lärarna och elevhälsan men att de ännu inte hittat formen för detta. En satsning är "drop-in" tider för lärarna hos elevhälsan under en dag i veckan men få lärare har ännu utnyttjat den möjligheten, säger elevhälsans representanter.

Av skolinspektionens utredning framkommer att elevers behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt efter att extra anpassningar visat sig vara otillräckliga. Av den inskickade dokumentationen framgår att ett stort antal elever som inte uppnått kunskapskraven i ett eller flera ämnen trots stöd i form av extra anpassningar, i vissa fall under mer än en termin, saknar anmälningar och utredningar kring behov av

särskilt stöd. I intervju med lärare berättar de att när en elev anmäls till elevhälsan så gör elevhälsan en kartläggning av eleven och därefter fattas beslut om eleven ska utredas vidare för särskilt stöd eller om de ska fortsätta med extra anpassningar. Lärarna uppger vidare att de inte tar del av den kartläggning av eleverna som elevhälsan gör och lärarnas uppfattning är att lärarna får skruva mycket på de extra anpassningarna som görs, såväl på grupp- som individnivå innan utredning om särskilt stöd påbörjas. Lärarna uppger att det förklarar det låga antalet elever på skolenheten som har utretts för särskilt stöd. Även elevhälsans representanter uppger att det går lång tid innan utredning av elevens behov av stöd påbörjas. Elevhälsans representanter uppger att de på skolan har ett fokus på klassrumsanpassningar och att det inte finns resurser till mer krävande insatser i form av särskilt stöd. En lärare uppger i intervju att om lärarna signalerar till elevhälsan att mer hjälp behövs för en elev så får de oftast svaret att resurserna inte är oändliga och att extra anpassningar är det stöd som kan erbjudas eleverna. I intervju med lärare framkommer att lärarna upplever att specialpedagogen därför huvudsakligen får ägna sig åt att utvärdera och dokumentera extra anpassningar istället för att utreda elevers behov av särskilt stöd och att det skapar en hög arbetsbelastning för specialpedagogen. Enligt elevhälsans representanter försvåras arbetet för specialpedagogen, i de fall de ska pröva nya eller intensifierade extra anpassningar, genom och att lärarna inte alltid återkopplar resultatet till specialpedagogen vilket gör att specialpedagogen inte får inblick i hur det arbetet fortlöper vilket bidrar till ökad arbetsbelastning. I intervju med lärare framgår också att i de fall utredningar kring elevers behov av särskilt stöd påbörjas så tar det lång tid innan de är klara. Lärarna uppfattar att det handlar om en brist på resurser inom elevhälsan då de kan se att personalen inom elevhälsan har en hög arbetsbelastning. Även elevhälsans representanter uppger att utredningstiden enligt deras uppfattning är för lång och att de därför ser detta som ett utvecklingsområde för skolan. Vidare anger representanter för elevhälsan, i likhet med lärarna, den höga arbetsbelastning för specialpedagogen som orsak till att utredningar kan ta lång tid.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Eftersom verksamheten vid Kannebäcksskolan F-6 Tremastaren inte uppfyller författningarnas krav finns skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter att avhjälpa bristen.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Kartläggningsmaterial i förskoleklass, nationella bedömningsstöd i årskurs 1 och nationella prov i årskurs 3 används. För elever som utifrån dessa underlag visar indikationer på att inte nå kommande kunskapskrav görs en särskild bedömning och insatser planeras, följs upp och information överförs enligt författningarnas krav. (3 kap. 4, 4a och 4b §§ skollagen, 9 kap. 20, 21 och 22b §§ skolförordningen)

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen, Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 7-12 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)
- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig utbildning, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper)
- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

På Skolinspektionens vägnar

X Mahlin Hjerstrand

Mahlin Hjerstrand
Beslutsfattare
Signerat av: Mahlin Hjerstrand

X Mattias Johannesson

Mattias Johannesson
Föredragande
Signerat av: Mattias Johannesson

I ärendets slutliga handläggning har utredare Karolina Adler och Fredrik Nellemo medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Kannebäcksskolan

Fakta om Kannebäcksskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Kannebäcksskolan F-6 Tremastaren i Göteborgs kommun under vårterminen 2021. Skolinspektionen genomförde intervjuer (digitalt) med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektor den 2-4 mars 2021.

Kannebäcksskolan F-6 Tremastaren har vid tiden för tillsynen cirka 100 elever med en klass i varje årskurs. På skolan finns även en fritidsverksamhet. Skolan leds av en rektor och har även en biträdande rektor. I skolans lokaler finns ytterligare tre skolenheter; två resursskolor (Döv och hörsel och Tal och språk) samt en grundsärskola. Rektorn är ansvarig för alla fyra skolenheter medan biträdande rektors ansvarsområde enbart är F-6 Tremastaren.